

AURSKOG-HØLAND KOMMUNE - VAR AVLØP
Setskogveien 1
1940 BJØRKELANGEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Torbjørn Raugstad, 32 26 68 10

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren 2025 - Aurskog-Høland kommune

Aurskog-Høland kommune har avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at belastningen ved Løken renseanlegg har overskredet pe-rammen i tillatelsen.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avviket ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i tillatelsen.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapportene til etterretning.

Kommunen skal betale gebyr på 10 600 kroner for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapportene og årsrapportene for Bjørkelangen sentralrenseanlegg og Løken avløpsrenseanlegg med tilhørende avløpsnett.

Aurskog-Høland kommune fikk ny utslippstillatelse 05.11.2025 med skjerpede rensekraav. Ettersom tillatelsen ble gitt mot slutten av 2025, har vi valgt å legge til grunn tidligere tillatelse datert 14.06.2011 ved behandling av egenkontrollrapporten for 2025, da denne var gjeldende for hoveddelen av rapporteringsåret.

Avløpsnettet til Bjørkelangen sentralrenseanlegg

Aurskog-Høland kommune har rapportert i Altinn at avløpsnettet til Bjørkelangen sentralrenseanlegg (heretter Bjørkelangen avløpsrenseanlegg) har 36 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Antallet nødoverløp har økt siden 2024, da dere rapporterte om 35 installerte nødoverløp. Dere har videre rapportert at 15 457,84 m³ urensset avløpsvann og 108,2 kg fosfor har gått i overløp på avløpsnettet i 2025. Dette er en vesentlig økning

fra 2024 da dere rapporterte at det gikk 8 041 m³ urensset avløpsvann og 0,45 kg fosfor i overløp. Vi registrerer at det er PS 208 Lierjordet og PS 201 Bjørkelunden som står for de største overløpsslippene, og at dette har vært gjentakende over flere år. Disse overløpspunktene utgjør ca. 10 136 m³ av den totale overløpsmengden på avløpsnettet til Bjørkelangen avløpsrenseanlegg. Kommunen oppgir at dette skyldes nedbør/flom.

Kommunen har rapportert at det er 8 510 innbyggere og én fritidsbolig tilknyttet avløpsnettet i 2025. Antallet tilknyttede innbyggere har økt siden 2024, da det var 8 296 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. Ifølge skjemaet for årsrapportering har det blitt tilknyttet ca. ti nye abonnenter i løpet av 2025.

Dere har beregnet at virkningsgraden til avløpsnettet er ca. 98 %. Videre har dere oppgitt at ca. 2 % av den totale tilførte vannmengden til avløpsnettet har blitt sluppet ut via driftsoverløp i rapporteringsåret. Vi minner for ordens skyld om at det i den nye tillatelsen punkt 3.1.5 er satt krav til virkningsgrad for avløpsnettet. Videre er det i punkt 3.1.4. satt krav til mengde driftsoverløp.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettet. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. Det kan imidlertid bli aktuelt med strengere oppfølging i neste års rapportering.

Kommunen har arbeidet kontinuerlig med lekkasjesøk, og dere har også skiftet ut driftsovervåkingen/elektronikk på tre av de største avløpspumpestasjonene i 2025. Dere opplyser likevel om at dere som følge av begrensede ressurser ikke har fått jobbet nok med avløpsnett, lekkasjesøk og overvannshåndtering.

Avløpsnettet til Løken avløpsrenseanlegg

Aurskog-Høland kommune har rapportert at avløpsnettet til Løken renseanlegg har 28 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Dette er samme antall som ble rapportert for 2024. Dere har videre rapportert at 8 874 m³ urensset avløpsvann og 62,12 kg fosfor har gått i overløp på avløpsnettet i 2025. Dette er en økning fra 2024, da dere rapporterte at 5 074 m³ urensset avløpsvann og 45,5 kg fosfor gikk i overløp.

Dere opplyser om at det har vært enkelte flomhendelser som har forårsaket overløp på avløpsnettet.

Kommunen har rapportert at det er 3 541 innbyggere og fem fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Antallet tilknyttede innbyggere har økt siden 2024, da det var 3 426 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. Ifølge årsrapporteringsskjemaet har det blitt tilknyttet ca. fem nye abonnenter i løpet av 2025.

Dere har beregnet at virkningsgraden til avløpsnettet er ca. 97 %. Videre har dere oppgitt at ca. 3 % av den totale tilførte vannmengden til avløpsnettet har blitt sluppet ut via driftsoverløp i rapporteringsåret. Vi viser for øvrig til kommentarer tilknyttet virkningsgrad og driftsoverløp under

«avløpsnett til Bjørkelangen sentralrenseanlegg».

Bjørkelangen sentralrenseanlegg

Aurskog-Høland kommune har for 2025 rapportert at Bjørkelangen sentralrenseanlegg har mottatt og behandlet 827 852 m³ avløpsvann og at 9 037 m³ har gått i overløp ved renseanlegget.

Avløpsvannet i overløp utgjør 1,08 % av alt vann inn til renseanlegget. Dette er en liten økning fra 2024, da avløpsvannet i overløp utgjorde 0,95 % av alt vann inn til renseanlegget.

Dere har rapportert at anlegget har en dimensjonerende kapasitet for organisk stoff tilsvarende 10 000 pe (BOF₅). Tilført mengde i maksuke har dere beregnet til å være 7 956 pe (BOF₅) i 2025. Til sammenlikning viser vår utregning basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 05.08.2025, at maksukebelastningen var 13 862 pe (BOF₅). Dette er høyere enn anleggets dimensjonerende kapasitet.

Bjørkelangen sentralrenseanlegg har en renseeffekt for fosfor på 98,34 % i 2024 og overholder dermed fosforrensekravet i tillatelsen på 93 %. Renseanlegget slapp ut 77 kg fosfor i 2025. Vi minner om at i ny tillatelse gitt 05.11.2025 har Bjørkelangen sentralrenseanlegg krav om 98 % fosforfjerning og maksimalt utslipp av 131 kg fosfor per år.

Avløpsrenseanlegget overholder også sekundærrensekravet.

Aurskog-Høland opplyser om at dere i holder på å bygge pilotanlegg for nitrogenrensing på Bjørkelangen sentralrenseanlegg. Kommunen fikk krav i ny utslippstillatelse om å få på plass nitrogenrensing fra og med 01.01.2031. Vedtaket om tillatelse ble påklaget av kommunen 27.11.2025. Klagen ble oversendt Miljødirektoratet for endelig behandling 20.04.2026.

Løken avløpsrenseanlegg

Aurskog-Høland kommune har for 2025 rapportert at Løken avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 263 582 m³ avløpsvann og at 54 m³ har gått i overløp ved renseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,02 % av alt vann inn til renseanlegget. Dette er en betydelig reduksjon fra 2024, da avløpsvannet i overløp utgjorde 1,32 % av alt vann inn til renseanlegget.

Dere har rapportert at anlegget har en dimensjonerende kapasitet for organisk stoff tilsvarende 4 000 pe (BOF₅). Tilført mengde i maksuke har dere beregnet til å være 5 016 (BOF₅) i 2025. Til sammenlikning viser vår utregning basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 27.09.2025, at maksukebelastningen var 3 933 pe (BOF₅). I e-post datert 13.03.2026 spurte Statsforvalteren kommunen om rapportert belastning i Altinn på 5 016 pe (BOF₅) var riktig. Vi mottok bekreftelse fra kommunen 17.03.2026 på at dette var korrekt.

Ettersom rapportert maksukebelastning er over rammen i tillatelsens punkt 1.1 på 4 000 pe (BOF₅), regnes dette som et avvik. I tillatelsens punkt 1.1 angis det at «Kommunen plikter å sørge for at det er samsvar mellom rensekapasitet og størrelsen på potensielt utslipp (pe (BOF₅)) av avløpsvann i maksuke fra tettbebyggelsen. Det er ikke tillatt å overskride det faktiske utslippet i pe (BOF₅) utover tillatelsens ramme».

Løken avløpsrenseanlegg har en renseeffekt for fosfor på 94,19 % i 2025 og klarer dermed fosforrensekravet på 93 %. Renseanlegget slapp ut 128 kg fosfor i 2025. Vi minner om at i vedtak om tillatelse fra 05.11.2025 har Løken avløpsrenseanlegg krav om 97 % fosforfjerning og maksimalt utslipp av 79 kg fosfor per år.

Løken avløpsrenseanlegg overholder også sekundærrensekravet.

Andre forhold

Aurskog-Høland kommune opplyser om at dere har startet undersøkelser og vurderinger omkring eventuell ombygging av Løken avløpsrenseanlegg.

Resipientovervåking

Vi viser til at Aurskog-Høland kommune fikk ny tillatelse 05.11.2025. I tillatelsens punkt 8.3 har kommunen krav om å overvåke hvordan utslipp fra virksomheten påvirker vannforekomster og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås.

Overvåkingsprogrammet skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018). Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som en del av årsrapporteringen, jf. punkt 8.4. Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø, jf. punkt 8.5.

Kommunen har også krav i tillatelsens punkt 8.2 om å overvåke mulige miljøeffekter av utslipp fra vesentlige overløp fra avløpsnettet til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram. Overvåkingen skal være risikobasert følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften. Kommunen må ut fra en miljørisikovurdering selv vurdere hva som er «vesentlige overløp», og om det er behov for ytterligere prøvepunkter for å dokumentere kravene i tillatelsens punkt 8.2 og 8.3. Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften skal drøftes og presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering jf. punkt 8.4.

Aurskog-Høland kommune deltar i samordnet overvåkingsprogram for vannområde Haldenvassdraget med felles rapportering. kommunen opplyser i skjemaet for årsrapportering om at vannområde Haldenvassdraget har gjennomført resipientovervåking for kommunen i 2025. Data fra overvåkingen er lastet opp i Vannmiljø. Det oppgis videre at vannområdeutvalget oversender Statsforvalteren rapport fra overvåkingen.

Statsforvalteren mener det er positivt at overvåking samordnes med vannområdets overvåking. Vi påpeker likevel at det må komme tydelig frem av rapporten hvilke målepunkter som er knyttet til kommunens utslipp. Målepunktene må etableres både oppstrøms og nedstrøms utslippspunktet til avløpsanlegget for å kunne si noe om påvirkningen av utslippet.

Vi påpeker også at det er kommunens ansvar å sørge for at dokumentasjon i henhold til punkt 8.4 sendes inn innen 1. mars, og at overvåkingsdata blir lastet opp i Vannmiljø. Vi understreker at dersom rapport med vurdering av resultater fra resipientovervåkingen ikke sendes inn innen 1. mars ved neste års rapportering, vil det gis avvik på dette.

Konklusjon

Aurskog-Høland kommune har avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at belastningen ved Løken avløpsrenseanlegg har overskredet pe-rammen i tillatelsen.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avviket ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i tillatelsen.

Vi forventer videre at kommunen sender inn dokumentasjon tilknyttet resipientovervåking i henhold til tillatelsens punkt 8.4 innen 1. mars ved neste års rapportering.

Vi tar med dette egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

<https://www.statsforvalteren.no/nn/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. For Aurskog-Høland kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre 10 600 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Mabel Katrine Seland Trovum
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Torbjørn Raugstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent